



**PvdA**  
Groningen

# Tienpuntenplan voor ondernemend Groningen

Ondernemers zijn van grote waarde van Groningen. Ze zijn creatief. Verrijken onze binnenstad, wijken en dorpen. Zorgen voor de bruisendheid en eigenheid in Groningen. En ze dragen bij aan de grote opgaven waar we voor staan als gezond ouder worden, de energietransitie en digitalisering. Daarmee investeren ondernemers in onze hele samenleving. Zorgen voor werk zodat mensen een boterham kunnen verdienen, sociale contacten opdoen en meedoen in de maatschappij.

Of het nou gaat om het doen van de dagelijkse boodschappen om de hoek, het zoeken van net dat ene paar schoenen in het centrum, of samen met vrienden een biertje drinken in je favoriete lokale café in de buurt, of de eettafel die je bestelt bij een meubelmaker op een bedrijventerrein. Alle Groningers hebben zowat elke dag wel te maken met onze ondernemers. Zeker ook omdat veel Groningers die elke dag naar hun werk gaan ondernemers tegenkomen bij het koffiezetapparaat. Want voor de PvdA blijft voorop staan dat ondernemers zorgen voor banen en dus voor meer werk in Groningen. En met werk kan je je eigen boontjes doppen. Je leven bouwen. Je ontplooiën.

De PvdA is trots op al die waarde die ondernemers toevoegen aan Groningen en bovenal voor de Groningers. Daarom willen we de komende jaren blijven investeren in Gronings ondernemerschap. Daarom hebben we het volgende tienpuntenplan opgesteld waar we - samen met ondernemers - aan willen werken de komende jaren:

- 01.** We bieden meer en goede ruimte om te ondernemen
- 02.** Goed onderwijs, genoeg kansen op werk en met impact op de samenleving
- 03.** We stimuleren lokaal ondernemerschap passend bij Groningen
- 04.** We willen een bruisender stadshart voor iedereen
- 05.** De aanpak van de binnenstad doen we samen met ondernemers
- 06.** Winkelcentra als de ontmoetingsplekken in onze wijken en dorpen
- 07.** We werken samen met ondernemers aan de energietransitie
- 08.** Ruimte om te kunnen broeden in broedplaatsen
- 09.** Een aanpak voor de straten die de wijken en de binnenstad verbinden
- 10.** Vastgoed van het publiek ontwikkelbedrijf, ondernemer-eigenaren en lagere huren

## 01. We bieden meer en goede ruimte om te ondernemen

Ondernemers hebben de ruimte nodig om te kunnen ondernemen. Hoe die ruimte eruitziet, is vaak afhankelijk van het type onderneming. Wij willen daarom dat de gemeente gericht bezig gaat om ruimte te bieden voor alle soorten ondernemingen die bij Groningen passen. Zo willen we meer ruimte bieden voor kantoren in het nieuwe Stationsgebied, in het stadscentrum, op Europapark en naast de huidige DUO-toren. In onze binnenstad, maar zeker ook in onze wijken en dorpen, moet genoeg ruimte zijn om gezellig samen te komen in de lokale horeca.

Bedrijven die niet goed vlakbij woningen passen hebben hun eigen ruimte op bedrijventerreinen nodig. Wij willen meer ruimte op huidige bedrijventerreinen maken door criminaliteit aan te pakken, zo ondermijnende bedrijven te weren en daarnaast de terreinen te herstructureren. Ook willen we dat bedrijven die nu op bedrijventerreinen zitten, maar eigenlijk ook net zo goed op een andere plek verder kunnen juist een plek krijgen in gemengde gebieden, zoals bijvoorbeeld het toekomstige Stadshavens of op de Suikerzijde. Zo komt er meer ruimte vrij op bedrijventerreinen en krijgen deze gemengde gebieden een boost. We willen in onze huidige stadswijken gemengde gebieden meer gaan stimuleren. De mix van wonen met voorzieningen en werklocaties dichtbij zijn goed voor onze wijken en het welzijn van de Groningers die daar wonen.

Juist in Groningen willen we ook dat er ruimte blijft voor de maakindustrie. We zijn trots op maakbedrijven en de praktische werkgelegenheid die ze bieden. Voor zulke bedrijven willen we ruimte behouden, bijvoorbeeld in de Scandinavische Havens.

## 02. Goed onderwijs, genoeg kansen op werk en met impact op de samenleving

Ondernemen doe je hand in hand met werknemers. Werk, werk, werk is één van onze belangrijkste opdrachten voor ons en ondernemers zorgen voor banen in Groningen. De beste opleidingen, zowel theoretisch als praktisch, vind je daarom in Groningen. Wij willen dat de gemeente daarin blijft investeren. Bijvoorbeeld met het werken met campussen als de Healthy Ageing Campus en de energie-campus waar bedrijven en onderwijs samenkomen. Net als op de toekomstige campus op Kardingse. We willen ook dat in Groningen Noord afspraken gemaakt worden met ondernemers om baangaranties te bieden voor praktisch geschoolden. En met het onderwijsprogramma van het Just Transition Fund (JTF) en Nij Begun willen we samen met ondernemers investeren in banen in groeiende sectoren, bijvoorbeeld in de energiesector. De gemeente moet zich wat ons betreft zoveel mogelijk richten op ondernemers die bijdragen aan de brede welvaart, dus het welzijn voor alle Groningers, bijvoorbeeld in circulariteit, duurzaamheid, en de gezondheidseconomie. We vinden het ook belangrijk dat afgestudeerden Groningen niet direct na hun studie verlaten voor een baan in de randstad, maar juist in Groningen blijven en hier werk vinden. Veel afgestudeerden weten niet welke kansen er bij Groningse bedrijven voor hen liggen. We willen dat de gemeente zich samen met werkgevers en onderwijsinstellingen hard maakt voor het behoud van afgestudeerden, bijvoorbeeld door middel van campagnes.

We willen dat de gemeente juist ondernemers een handje helpt die zich extra inzetten voor de samenleving door middel van impact ondernemerschap. Deze ondernemers dragen met hun werk actief bij aan maatschappelijke doelstellingen, bijvoorbeeld door werk te bieden aan mensen die in reguliere banen moeilijker aan de slag komen of door zich in te zetten voor een duurzame wereld. De gemeente moet zich wat ons betreft in deze ondernemers investeren door ze met raad en daad bij te staan en doorstroom van werknemers uit bijvoorbeeld basisbanen te bevorderen, maar ook door ruimte voor hen te bieden om hun bedrijf te beginnen.

We willen dat de gemeente met een nieuw actieprogramma komt voor meer concrete actie voor impact ondernemers.

## 03. We stimuleren lokaal ondernemerschap passend bij Groningen

We koesteren lokaal Gronings ondernemerschap. In plaats van grote ketens zien we het liefst dat Groningse ondernemers de kans krijgen iets mooi toe te voegen aan onze stad en dorpen. Daarom willen we ze ook meer ruimte bieden in bijvoorbeeld de binnenstad waar dat nu vaak lastig is. Naast het stimuleren van winkelcoöperaties willen we ook dat de gemeente zich blijft inzetten voor initiatieven als Lutje Lokaal en promotiedagen waar ondernemers en werkzoekenden elkaar ontmoeten.

Voor ons hebben bruine kroegen een bijzondere plek in Groningen. Bruine kroegen zitten vaak al lang in een wijk of buurt en zijn een plek om samen te komen. Of je nu al tientallen jaren om de hoek woont, of nog niet zo lang geleden naar Groningen bent gekomen voor de studie: bruine kroegen zorgen voor verbinding in onze wijken en samenleving. We zien ook net als in andere grote steden dat veel cafés de deuren moeten sluiten en dat er vaak hippe nieuwe concepten of studio's voor terugkomen. Eenmaal weg betekent voor een bruine kroeg altijd weg. We willen daarom dat de gemeente bruine kroegen in het zonnetje blijft zetten en zich inzet om bruine kroegen te beschermen en te behouden.

## 04. We willen een bruisender stadshart voor iedereen

De Groninger binnenstad is het hart van onze stad en dorpen en moet een plek zijn voor iedereen. Er moet ruimte zijn om te wonen, te werken, te recreëren maar ook om inkopen te doen. Omdat de binnenstad zo geliefd is, zien we dat er weinig ruimte overblijft om te ondernemen. De prijzen stijgen en vooral voor kleine retailondernemers zijn de huren vaak hoog en moeilijk op te hoesten. De afgelopen jaren hebben we in de binnenstad een daling van het aantal kleine retailondernemingen gezien waar juist meer horecazaken voor teruggekomen zijn. Veel Groningers komen nog graag naar onze kleine retailers en wij vinden het daarom belangrijk dat ze een plek blijven houden in ons stadshart. De balans moet niet doorslaan. De binnenstad moet niet één groot koffieplein worden. Daarom willen we dat de gemeente per gebied in de binnenstad zorgt voor een juiste mix tussen retail en horeca, om zo ruimte voor onze speciaalzaken te houden.

Ook in de binnenstad is het belangrijk om kantoorruimte te behouden. Kantoren zorgen als werklocaties voor levendigheid en bruisendheid in het centrum tijdens de werkuren en hebben een positief effect op voorzieningen als de horeca. We zien de laatste jaren dat kleinere kantoren in de binnenstad omgebouwd worden naar woningen en vinden het belangrijk om ervoor te zorgen dat wonen en werken in de binnenstad hand-in-hand gaan. Daarom willen we hier met onze ruimtelijke regels meer op sturen. Daarnaast wordt de binnenstad met het nieuwe stationsgebied groter. De kantoorruimte die daar komt moet wat ons betreft ook versterking zijn voor de oude binnenstad.

In de binnenstad zien we ook dat grote ketens steeds verder optrekken en meer ruimte innemen die anders een mooie invulling door lokale Groningse ondernemers kunnen krijgen. We willen daarom dat de gemeente Groningse ondernemers zoveel mogelijk ondersteunt om een plek te krijgen in de binnenstad ten opzichte van grote ketens die weinig diversiteit toevoegen. Een parel in het centrum is natuurlijk de warenmarkt op de Vismarkt. Elke dinsdag, vrijdag en zaterdag komen duizenden Groningers hier om boodschappen te doen, een praatje te maken en elkaar te ontmoeten. Wij koesteren de warenmarkt en ondersteunen ondernemers om daar met hun

kraam te kunnen komen.

## 05. De aanpak van de binnenstad doen we samen met ondernemers

De binnenstad is het hart van Groningen en moet een plek zijn voor iedereen. Daarom gaan we vol voor het herwinnen van de openbare ruimte, zodat iedereen in de binnenstad goed kan vertoeven en deze goed bereikbaar is. De aanpak van de openbare ruimte in de binnenstad is ook goed voor de ondernemers daar. De straten zijn aantrekkelijker om te komen en mensen blijven langer in het centrum hangen. We willen daarom doorgaan met de aanpak van de binnenstad, onze straten meer inrichten op voetgangers en fietsen, groener maken en opknappen.

Nu de Grote Markt af is, is het tijd om de Oosterstraat en Gelkingestraat aan te pakken en daarna door te gaan met onder andere de Oude Ebbingestraat. Dat zijn straten waar veel verschillende ondernemers met hun zaken actief zijn, zowel horeca als retail en recreatie. Voor ons staat voorop dat de gemeente samen met hen optrekt in het aanpakken van de straten. Zo kunnen we de straten zo inrichten dat dit goed aansluit op de wensen van ondernemers, bijvoorbeeld als het gaat om het plaatsen van terrassen of fietsenstallingen. Daarin willen we nog verder gaan door de vastgoedeigenaren in de winkelstraten samen met de actieve ondernemers te verleiden tegelijkertijd te investeren in het opknappen van hun panden. Sommige gebouwen in de binnenstad kunnen namelijk echt een opknopbeurt gebruiken, waar de voorbijgangers maar ook de ondernemers in die panden van zullen profiteren. We willen dat de eigenaren van de meest vervallen panden – rotte kiezels – door de gemeente achter de broek aangezeten worden.

De Groningse binnenstad staat ook bekend om alle kleine steegjes of gangen. De Papengang is een paar jaar geleden mooi opgeknapt en is een echte eyecatcher geworden. Ook voor de andere steegjes liggen veel mooie kansen. Wij willen daarom dat die ook samen met de vastgoedeigenaren een opknopbeurt krijgen en we willen met ondernemers kijken welke kansen in de steegjes liggen voor nieuwe concepten, bijvoorbeeld voor de horeca.

## 06. Winkelcentra als de ontmoetingsplekken in onze wijken en dorpen

Winkelcentra zijn de harten van de wijken of dorpen waar we wonen. Het zijn die plekken waar je de speciaalzaken, horeca en andere voorzieningen vindt. Het zijn plekken waar buurtgenoten samenkomen en waar de energie zit. Deze centrale plekken in de wijken verdienen onze aandacht. Daarom willen we kijken welke kansen er liggen om onze wijkwinkelcentra op te tillen. Door bijvoorbeeld een aanpak van de openbare ruimte, door de kansen voor woningbouw rondom het winkelcentrum te bekijken en door samen met vastgoedeigenaren, buurtbewoners en ondernemers te kijken welke kansen er liggen voor nieuwe voorzieningen en bedrijfjes.

In de stad zijn voor het winkelcentrum Paddepoel en het winkelcentrum Lewenborg mooie plannen in de maak. In de dorpen wordt het Koopmansplein en het Raadshuisplein aangepakt. Wij willen dat er ook naar andere wijkwinkelcentra wordt gekeken naar een verbetering. Bijvoorbeeld in het winkelcentrum in Beijum dat onder druk staat, of op het Overwinningsplein. Op zulke plekken willen we dat de gemeente de aanpak van het winkelcentrum zoveel mogelijk combineert met bijvoorbeeld de nodige woningbouw, maar ook door meer werklocaties zoals kantoren te bouwen op de plekken in, op of rondom het winkelcentrum. Met een mix van wonen, werken en voorzieningen worden dit meer gemengde gebieden waardoor iedereen kan profiteren van sterkere wijkwinkelcentra.

## 07. We werken samen met ondernemers aan de energietransitie

We voelen ons verantwoordelijk om energie te besparen en zo minder CO2 uit te stoten en te werken aan een duurzamere wereld. Ondernemers voelen dit vaak ook en we willen dat de gemeente samen met hen optrekt om te werken aan verduurzaming en de energietransitie. Kleine ondernemers voelen vaak de druk van de hoge energierekeningen. We willen dat de gemeente samen met hen naar oplossingen kijkt voor verduurzaming, bijvoorbeeld door middel van Groningen Werkt Slim. Dankzij netcongestie is het nog belangrijker geworden om slim om te gaan met onze energie. Veel bedrijven staan inmiddels in de wachtrij om aangesloten te worden op het energienetwerk. We vinden het belangrijk dat de gemeente meedenkt over oplossingen hiervoor door de netwerkcapaciteit optimaal te benutten en bedrijven en energie-opwek slim te combineren.

## 08. Ruimte om te kunnen broeden in broedplaatsen

Het is voor startende ondernemers vaak allesbehalve makkelijk om een betaalbare bedrijfsruimte te vinden. Startups hebben een plek nodig om met hun creatieve ideeën bezig te gaan. Tegelijkertijd zien we dat het moeilijk is om deze ruimte te bieden. Wij vinden het belangrijk om investeren in broedplaatsen zodat we startups door de moeilijke eerste jaren heen kunnen helpen en voldoende ruimte hebben om te kunnen groeien. Daarvoor willen we structurele financiering, bijvoorbeeld door middel van een revelverend fonds. Dit heeft een aanzwengelend effect op de banengroei in Groningen. We willen dat de gemeente ruimte zoekt naar ruimte voor broedplaatsen zoals we die nu bijvoorbeeld op het voorterrein van de Suiker en in de Biotop hebben. Ze kunnen bijvoorbeeld een plek krijgen in de Scandinavische havens. Naast broedplaatsen in ontwikkelgebieden willen we juist ook investeren in permanente broedplaatsen. We geloven erin dat broedplaatsen in de wijk moeten kunnen zitten, met permanente ruimtes voor makers en maatschappelijke initiatieven. We willen van Niemeyer een echte nieuwe campus met ruimte om te broeden op digitalisering maken. Juist op zulke plekken willen we ook doorstroom kunnen realiseren: van startup naar groter bedrijf.

## 09. Een aanpak voor de straten die de wijken en de binnenstad verbinden

De binnenstad is het hart van onze stad. Juist daarom is het belangrijk dat de binnenstad goed verbonden is met onze wijken. De binnenstad groeit flink door en we zien dat in de straten die naar de binnenstad toe leiden veel gebeurt. In de aanloopstraten naar het centrum – bijvoorbeeld de Nieuwe Ebbingestraat, de Nieuwe Weg, de Paterswoldseweg en de Aweg – zijn allemaal verschillende ondernemers gevestigd. Tegelijkertijd zien we in een aantal van zulke straten ook verslonzing van de panden, een openbare ruimte die te wensen overlaat, het verdwijnen van oude buurtkroegen en soms zelfs criminele activiteiten. Daarin zien we veel kansen voor verbetering. De aanloopstraten horen wat ons betreft eigenlijk steeds meer bij de binnenstad en we willen graag dat er een aanpak voor de aanloopstraten komt om hier fijnere gebieden van te maken in verbinding met de omliggende wijken.

## 10. Vastgoed van het publiek ontwikkelbedrijf, ondernemer-eigenaren en lagere huren

Vooraf in de binnenstad is veel vastgoed in de handen van een handjevol grote investeerders die samen bepalen wat er mogelijk is voor ondernemers. Veel ondernemers voelen de druk van hoge huurprijzen daar die vaak moeilijk op te hoesten zijn. Met het nieuw op te zetten publiek ontwikkelbedrijf willen we meer grip op het vastgoed in de binnenstad. Zo willen we ervoor

zorgen dat het recht van de sterkste minder gaat gelden en dat er juist voldoende plek is voor Groningse kleine ondernemers die nu nog te vaak de deuren moeten sluiten. Dat publiek ontwikkelbedrijf moet wat ons betreft ook investeren in onze wijken waar het minder goed gaat en zo ruimte voor ondernemers bieden die iets aan de wijken toevoegen.

Op plekken als de binnenstad is het vastgoed vaak in handen van investeerders. Ondernemers huren de panden en zijn afhankelijk van de eigenaren, bijvoorbeeld voor de hoogte van huurprijzen, maar bijvoorbeeld ook voor het opknappen van het pand. Naast de inzet van het publiek ontwikkelbedrijf willen wij dat ondernemers zoveel mogelijk de kans krijgen om zelf eigenaar te worden van hun panden. Daarom willen we dat de gemeente samen met hen optrekt in het opzetten van winkelcoöperaties en winkelcorporaties om zo te kunnen investeren in vastgoed. Daarnaast willen we dat de gemeente met ondernemersverenigingen optrekt om zich sterk te maken voor het opknappen van vastgoed en voor lagere huren.